

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Honorati Fabri, Societatis Jesu Theologi,
Apologeticus Doctrinæ Moralis Eiusdem Societatis**

Fabri, Honoré

Coloniæ Agrippinæ, MDCLXXII

Not. I. Ignoti scriptoris Epistola.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94565](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94565)

fertur, fit unus equus. Sic ex persona Verbi & humanitate fit unus Christus; & licet claudicet comparatio, hoc tamen non facit, ut damnanda sit: ut enim fit unum totum, in ratione plantæ, extrunco & surculo, qui à trunco sustentatur; & unum totum, in ratione equitis, ex homine & equo, qui hominem sustentat, ita ex Verbi persona & humanitate à Verbo sustentat, fit unum totum hypostaticum, id est, in ratione personæ. Quod Verbum comparatur equo, mirum vobis accidit. Sed comparatur Leoni, Galinæ, Agno, Aquilæ, Pelicani, immò & Vermis; & ex Pauli loco, caro Christi Verbo unita, id est, ipse Christus, jumentum dicitur. Nec est, quod dicas, humanitatem, non Verbum, jumento comparari: erras mi homo, erras, humanitas Verbo unita, Christus ipse, qui Deus est, jumento comparatur, cum sit agnus Dei, qui tollit peccata mundi, & jumentum, quod hominem sanctum & semimortuum curandum ad stabulum, & curatum in cælum tulit. Sed quero te, Willelme, ostende parumper Nestorii hæresim in hac Garassii sententia, cum impio joco, manifestè, quamquam per imprudentiam, ut inquis, fuisse conjunctam. Nestorius duas personas in Christo agnovit: Garassius eodem, quem oppugnas, loco, disertis verbis, non nisi unam admittit. An ex fureculo, & trunco, cui est insitus, duæ arbores fiunt? an ex homine, & equo cui infidet, duo equites evadunt? De hæresi malè, judicas. Rectè de eâ censere, hæretici profectò non est; ut potè, qui aliorum Catholica dogmata pro heterodoxis, & sua heterodoxa pro Catholicis habeat. Quid mirum? cum factus sit sicur equus & mulus, quibus non est intellectus. Et ut ab equis ad asinos, ad vos scilicet revertar, quis nescit vos esse reos, damnatos, & Vaticano fulmine tactos; doctrinam vestram hæreticam, impiam, blasphemam à supremo & legitimo iudice declaratam; libros vestros multiplici Decreto confixos, & nigrore nota fœdatos? Quis igitur ferat, insolentiam illam proterviam, qua vobis impudè potestatem arrogatis, iudicandi doctrinam morum & fidei, damnamque auctores Catholicos, qui vestros errores, pro eo, quod sunt erga optimam Parentem Ecclesiam zelo refutantur? quis unquam tam immanem arrogantiam, tam horrendam superbiam ferat?

In duodecimā Epistolam.

NOTA I.

Ignoti Scriptoris Epistola.

Hanc latinè reddidisti, inquis, notarum loco. (a) Scriptorem ignotum dicis, quasi alter ignotus etiam non sit. Montaltii nomen scenicum est: scena haud dubiè histrionem docet. Quamobrem porrò Montaltium nomen suum tacuisse dicis? nonnè quia sibi à Jesuitarum gladiis & sclopis timebat? O timidum animal, qui te mortaliu libilis exponis! Stylum Jesuitarum timuit, non gladium; aut certè gladium timuit & laqueum Carnificis: multi enim extremo supplicio, juxta legum Decreta, plectuntur, longè Montaltio innocentiores. Tum Montaltii potentiam & vim exaggeras, qui, si voluisset, inquis, ut te, Deus bone poterat calcare! affusà scilicet calidà: Viden? ut totam Societatem agat, & verfer? hætenus tamen immoram. Quid si in te

unum vertisset impetum? lepidè prorsus & thrausiel. Doles præterea, quod Jesuitæ Janfenistas vestros tanquam hæreticos infectentur. Dolere potius debueras, quod Janfenistæ sint hæretici, & damnati erroribus oblinati ad hærent.

His præmissis, ad quæstionem accedis. (b) Montaltius Vasquius doctrinam de eleemosyna ita exposuerat, quasi divites laicos omnino liberaret a faciendâ eleemosyna, etiam de superfluo. Hanc imposturam egregiè diluerat uterque Apologista; primus quidem impostur. 1. & in respons. ad duodecimam Epistolam; alter verò in respons. ad objectionem 12. & ab his clarissimè ostenditur, ex more Vasquius, divites teneri, dare eleemosynam, non tantum de superfluo, extra casum extremæ necessitatis, sed etiam de necessario, idque sub pena peccati mortalis cap. 7. Opusculi d. 111. n. 29. & 18. 19. Sed doctrinam hujus Doctoris non intelligitis, nec capit variâs distinctiones, quibus appositè omni explicat, quid sit superfluum, quid necessarium. Nempe aliquid est necessarium vel ad vitam, vel propriam, tum familiæ; vel ad statum jam acquisitum, vel ad illum, qui legitime probabiliter promittitur, & sic dicam, prudenter, haud temerè argui potest; vel ad famam, &c. Deinde alia est ordinata pauperis necessitas, alia extrema; alia non emenda quidem, sed gravis & urgens: præterea aliud est, civitem adstringere sub pena peccati mortalis, ad faciendam eleemosynam; aliud, hortari, impellere, invitare. Cuncta hæc ita confunditis, ut unum id aliud non distinguatis; cum tamen manifestum sit, doctrinam Vasquius longè strictiorem esse, doctrinam Gabriëlis, Majoris, & Gerfonis; qui docent, divites teneri tantum in extrema pauperum necessitate; immò & Cajetani, qui docet, divites non teneri ad extremam necessitatem, nisi de superfluo. Quod tuas cavillationes reponam, nihil oportum occurrat, quam si tibi auctor sim, ut legas dubium illud 3. Vasquius; & si forte non intelligis, ut magistrum exhibeas, quo reverè factis indiges, cum tantam ignorantiam præ te feras. Vellem etiam accerseres eorum magistrum, qui tuam illam feritatem, & extirpem licentiam coerceret. Immò si me audis, totum illud opusculum diligenter volves, cum in eegenerere, nihil melius, firmitus, & solidius inveniri possit.

Ne tamen mihi vitio vertas, quod errores tuos dissimulem, aliquot adnoto. (c) Maximum crimen à Vasque & Apologista, Cajetano affictum esse dicis: quamobrem verò? quia eum docere aliterunt, in Tract. de Indulg. extrâ extremam necessitatem, de superflui præceptum, peccati venialis modum non excedere. Accipe verba Cajetani tom. 1. Opusculi. quæst. tract. de indulgent. quæst. 3. num. 40. Licet, inquit, necessitas non extrema non obliget ad peccatum mortale omittentem eleemosynam, magna tamen necessitas à potenti sine suo incommodo subvenire, (de superfluo scilicet, alioquin incommodo esset) rationabiliter constituitur, ut obliget etiam ad peccatum, quamvis non mortale. Illud autem, seclusa superfluitate bonorum, ad remota facit: vult enim Cajetanus, locum illum Joannis 1. cap. 3. Si quis viderit fratrem suum necesse habere, & dixerit viscera sua ab eo, quomodo charitas Dei maneat in eo, præcendendo à superfluo, de extrema necessitate intelligendum esse, si assertivus sit. Licet autem Cajetanus contrarium videatur dicere tom. 2. tract. 5. hunc tamen scripsit anno 1496, illum verò de indulgentiis 1518.

(a) Pag. 320.

(b) Pag. 321 ad 325. (c) Pag. 325.

rius explicuit : nam Escobarius aliorum Doctorum sensum sæpè supponit, rarè explicat. Hujusigitur doctrinæ sensus apud Lessium explorandus est, & discutendus : quod egregiè præstitit Apologista impost. 3. & in respons. ad Epist. 12. Ad eum te remitto ; nisi velis Escobarii Vallisoleto expectare responsum. Et verò licet Escobarium ambigüe locutus sit ; cum is dicat, se cum Lessio sentire, non alia quàm Lessii, ipsi doctrina imputanda est. Injustè igitur conquereris, quòd Apologistæ doctrinam Lessii de hoc argumento explicuerint ; primus quidem citatis locis, alter verò in respons. ad objection. 24.

NOTA II.

De redditibus Ecclesiasticis.

TAm facile pronuntiare, vel ignorantia, vel imprudentia est; addemalitia et iniquitatem, cum quis ex odio precipiti, quo adversus aliquos abripit, pronuntiat. In hoc, erras statim initio: Vis enim, (a) certius esse nihil, quam Ecclesiasticos suorum reddituum dominos non esse: & ex Comitibus, cujus auctoritas nullius feret momenti est, periculosam illam sententiam vocas, quæ ad omnem licentiam aditum aperiat. Si oppositam probabilem dixisses, utique tolerandus esses, cum pro illa multi auctores scripserint: ac ita certam putare, ut aliam periculosam esse velis, & ad omnem licentiam aditum aperientem, hoc revera sustineri nequit; cum ea pro se gravissimos auctores habeat, quales sunt Sotus, Covarruvias, Adrianus, Corduba, Vasques, Arboreus, Alcozer, Tabienus, Sarmiento, Simancas, Gerfon, Abulenſis, Hencala, Tursecremata, Proposius, Angles, Aragonius, Thomas Sanchez, Molina, Lelsius, Lotca, Coninck, Filiurius, quos citat & sequitur De Lugo de just. & jure disp. 4. sect. 1. num. 2. adde de torrentem omnium recentiorum, quos hic recensere, longum esset. Omnes tamen isti fatentur, teneri Ecclesiasticum, in usus pios residuum expendere. Probatur autem hæc obligatio, tum ex Trident. sess. 25. cap. 2. de reform. quod prohibet Ecclesiasticis, ne redditus suos, qui *Dei sunt*, consanguineis donent; tum ex usu Ecclesiæ, quo mens illius clarissime constat. Quod autem sint Domini, præsertim probatur ex Trident. sess. 24. cap. 12. de reform. ubi dicitur Ecclesiasticis facere fructus suos; item sess. 23. cap. 1. de reform. item ex Bulla Pii V. quæ incipit *Ex primo*. Illud etiam præsertim movet, quod Ecclesiæ nullis pœnis eos ad restitutionem adstringat, qui residua in pios usus non expendunt.

Non nego, sententiam oppositam rationibus etiam suis probari, iisque gravioribus momenti; sed quæ illam duntaxat probabilem, non certam efficiant. Quate, ut eam non damno, sed probabilem reputo; ita neque tu meam damnare debes, ut potest longè probabiliorem. Dixi supra, Comitulum hac re nullius esse momenti: quippe qui nimio studio, neotericis auctoribus contradicendi, scripsit.

Unum autem præ cæteris, in te dupliciter, (b) quod attritionis cum Sacramento conjunctæ beneficii per summum contemptum elevas, cujus scilicet operâ, is ad gratiam redire possit, qui reditus Ecclesiasticos in sanguineos effuderit, idque citra omnem restitutionem, ad quam scilicet non tenetur. At dato, quod teneatur, ejusdem attritionis opera, in Sacramento, ad gratiam redit; cum vera attritio pro-

positum non peccandi, & voluntatem servandi precepta, arque adeo restituendi complectatur. Tu vero nimiam, ut putas, salutari remedi facillitatem non probas. O inhumanum hominum genusque Christi mortem pro omnibus oblatam, & sanguinem suffum; & gratiam sufficientem, quæ nemini deest, cum præceptum obligat; & novum Pœnitentiæ Sacramentum, quo Christiani longè facilius, quàm olim Judæi peccatorum suorum veniam consequuntur; & jugum Christi suavius, onusque levius, demptis à Christo mortalibus invidetur.

Sed hoc onus superflua distribuendi; Jeluſus, in-
quis, *Penſionarii* eximunt: (c) item docent, ex quo
ſtipendi loco accipiuntur; tamenſi ſuperflua in
pauperes neceſſario eroganda non eſſe; (d) neque
id, quod paſſimonia congruac debite ſuſtentationi
ſubtrahit; neque id quod nonnulli, digna ſol-
loris & induſtriae impenſe in regimine Eccleſie
mercede, ſupra congruam ſuſtentationem me-
tur. Cuncta hæc, inquis, ſunt nefanda, turpia,
ſordida, avaritiæ labe polluta, Chriſto & Eccleſie con-
tumeliola, ſimoniacæ & nulli probanda, quem al-
tius divini miniſterii cura & onus tangat. (e) Illi
tu: viden' quid dicas? tam graves, tam ſancti, tam
doctos homines his laudibus exornas? Sed, quum-
vis ringaris, prædictæ ſententiæ ſunt proban-
des. Nam & penſio eſt ipſiſſima applicatio ad ſan-
ctam juſtam ad aliquem utam pium; & quod dicitur
ſtipendi loco, interredus Eccleſiæ altius non re-
ſcendetur; & quod portioni ſibi debet aliquis ſub-
trahit, alteri non debet; omnis demum merces ſin-
gulari labori & induſtriæ aliquis debet, eidem
competit, ut ejus liberæ voluntati relinquatur: præ-
terquam quòd Doctorem auctoritas, & uſus in Ec-
cleſia receptus huiſmodi opinioſiſſima & aliquod po-
tus conciliant. Conſule Cardinal, De Luſo. lib.
2. per totam, qui multos etiam citat.

(c) Pag. 330.

[d] Pag 331.

(c) Pag. 332.

NOTA III.

De Simonia.

Terum hoc loco *furiousum* illum Apologum in-
petis: (f) & primum quidem increpas, quod Epito-
lam duodecimam Montalcii dissimulit. Turbatus
videris, Willelme, adeo ut revera nescias, quid di-
cas. Nam contra illam duodecimam potius argu-
agis Apologista, eamque expresse appellat, refuta-
que pag. 13, & 54. Sed falsò, inquis, Montalcio-
fingit, quã divitibus præcipere, ut se etiam illud
suo necessariis spolient, quò periclitante negotio
statum tueantur; *cujus opinionis*, inquis, *utroque*
quidem in Montalcii Epistolis reperias. Itane vero?
Montalcii in extremis necessitatibus etiam natu-
saria largienda esse sensit, ipsò ferè initio Epistolæ
extremam autem necessitatem cum urgente & gra-
confundit. Tu ipsè supra propter hoc vapulasti
pag. 325. Porro Theologi jacturam statum autem
inter magnas necessitates recensent. Igitur etiam
Apologista per legitimam rationum illam vobis
opinionem imputavit. Sic enim ratio cogitat: ut
magnis, urgentibus, extremis necessitatibus (post
hæc tria apud vosdem sonant) necessaria (sunt la-
genda; hæc propositio Montalcii expressa est: (le-
evidens jacturæ status periculum, est magna nec-
essitas

[f] Pag. 332.